

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 523/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Krzysztof Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2021 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. D.

przeciwko Grupie (...) S.A. w T.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 2 marca 2020 r. sygn. akt I C 637/19

1. oddala apelację;

2. nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz adwokat B. K. kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych), w tym podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I ACa 523/20

UZASADNIENIE

Powód J. D. pozwem z dnia 28 czerwca 2019 r. domagał się zasądzenia od pozwanej Zakładów (...) w (...) S.A. kwoty 66.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty Nadto wniósł o zasądzenie tytułem odszkodowania kwoty 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty. Kwot tych żądał tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej tj W. D., do której doszło na skutek choroby zawodowej – raka płuca pochodzenia zawodowego.

W odpowiedzi na pozew Grupa (...) S.A. w T. domagała się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania. Pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia.

Wyrokiem z dnia 2 marca 2020 r. sygn. akt I C 637/19 Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił powództwo (pkt I), przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz adw. B. K. kwotę 4.428 zł z podatkiem VAT) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi (pkt II) i odstąpił od obciążania powoda J. D. kosztami procesu należnymi stronie pozwanej (pkt III).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

Brat powoda, tj. W. D. w okresie od 18 listopada 1968 roku do 28 lipca 1973 roku był zatrudniony w Zakładach (...) w (...) S.A., gdzie świadczył pracę jako aparatowy procesów kondensacji i polimeryzacji. Obsługiwał proces polimeryzacji chlorku winylu, a do jego obowiązków należała obsługa baterii autoklawów, przygotowanie autoklawów do remontu pozostawał w narażeniu na chlorek winylu w stężeniach przekraczających obowiązujący normatyw higieniczny.

W okresie od 20 września 1973 roku do 05 stycznia 1974 roku W. D. pracował w zakładzie pracy o nazwie (...) jako malarz – brak było danych o warunkach pracy.

W okresie od 01 lutego 1974 roku do 17 lipca 1976 roku W. D. świadczył pracę w (...) S.A. w K. na stanowisku malarz – piaskarz w Kierownictwie Grupy Robót w J.- brak było możliwości potwierdzenia zakresu prac.

Kolejno, w okresie od 25 września 1978 roku do 09 czerwca 1980 roku W. D. pracował w (...) Kombinacie (...) w J. jako operator urządzeń korekcyjnych i zasilających, elektromonter urządzeń silno – prądowych, pozostając w narażeniu na pył zawierający wolną krystaliczną krzemionkę (do 3,62 %) w stężeniach przekraczających DNS (zakład nie istnieje).

W okresie od 13 września 1980 roku do 11 czerwca 1981 roku W. D. pracował w Hucie (...) w J. jako łamacz, krajacz, pozostając w narażeniu na pył zawierający wolną krystaliczną krzemionkę (do 16,7 %) w stężeniach przekraczających DNS.

Od 08 października 1981 roku do 24 kwietnia 1994 roku W. D. był zatrudniony w Zakładach (...) w likwidacji w J. jako operator taśm i urządzeń transportujących (1981-1982), operator urządzeń krusząco – mielących (1982-1990) i palacz suszarni (1990 – 1990) pozostając w narażeniu na pył zawierający wolną krystaliczną krzemionkę (do 5,7 %) w stężeniach przekraczających DNS i ponadnormatywny hałas (do 97 dB).

U brata powoda, tj. u W. D. w 2002 roku w Oddziale (...) w B. rozpoznano raka drobnokomórkowego płuca lewego. W. D. zmarł (...) roku.

Po śmierci brata powód, działając jako pełnomocnik swojej matki K. D. zgłosił w dniu 24 listopada 2006 roku, do (...) Inspektora Sanitarnego w J. podejrzenie występowania choroby zawodowej u zmarłego brata W. D..

(...) Inspektor Sanitarny w J. wszczął w dniu 24 listopada 2006 roku postępowanie administracyjne w sprawie choroby zawodowej W. D.. W toku tego postępowania, (...) Inspektor Sanitarny w J. pismem z dnia 02 stycznia 2007 roku zwrócił się do (...) Ośrodka Medycyny Pracy w K. Poradni Chorób Zawodowych w S. z prośbą o wydanie orzeczenia lekarskiego w sprawie choroby zawodowej w postaci nowotworu złośliwego, powstałego w następstwie czynników występujących w środowisku pracy i uznanych za rakotwórcze u ludzi - u zmarłego w dniu (...) roku W. D..

W dniu 20 lutego 2007 roku (...) Ośrodek Medycyny Pracy w K. (...) Chorób Zawodowych w S. wydał orzeczenie lekarskie nr (...), wydane pośmiertnie, o rozpoznaniu u W. D. choroby zawodowej, tj. nowotworu złośliwego powstałego w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy uznanych za rakotwórcze u ludzi – rak płuca pochodzenia zawodowego.

(...) Inspektor Sanitarny postanowieniem z dnia 01 marca 2007 roku uznał się niewłaściwym do dalszego prowadzenia postępowania w sprawie choroby zawodowej zmarłego W. D. i przekazał całość dokumentacji do (...) Inspektora Sanitarnego w T..

Decyzją wydaną w dniu 11 kwietnia 2007 roku (...) Inspektor Sanitarny w T. stwierdził u W. D. chorobę zawodową w postaci nowotworu złośliwego, powstałego w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi - rak płuca pochodzenia zawodowego, wymienioną w poz. 17/1 wykazu chorób zawodowych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2002 roku, w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzenia chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach.

Powyższa decyzja została doręczona powodowi i osobiście przez niego odebrana w dniu 17 kwietnia 2007 roku.

Decyzją wydaną w dniu 04 czerwca 2007 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział N. Inspektorat w T. przyznał K. D. jednorazowe odszkodowanie w kwocie 22.295 zł, z tytułu śmierci syna W. D. wskutek następstwa choroby zawodowej.

Pismem z dnia 30 kwietnia 2018 roku powód wystąpił do strony pozwanej z pismem o wypłatę odszkodowania z tytułu śmierci swojego brata W. D., spowodowanej wystąpieniem choroby zawodowej w postaci raka płuca powstałego w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy. Powyższe pismo zostało doręczone pozwanej w dniu 04 maja 2018 roku. Ponieważ ww. pismo pozostało bez odpowiedzi, to w związku z tym powód kolejnym pismem z dnia 02 sierpnia 2018 roku ponownie zwrócił się do strony pozwanej o zajęcie stanowiska w przedmiocie odszkodowania, wskazując przy tym, że w przypadku braku odpowiedzi w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, powód skieruje sprawę o zadośćuczynienie na drogę postępowania sądowego. Także i to pismo pozostało bez odpowiedzi.

Sąd Okręgowy ustalił też, że J. D. prowadził wspólne gospodarstwo domowe ze swoimi rodzicami oraz zmarłym bratem W. D.. Powód przeżył śmierci brata. Po śmierci W. D. powód popadł w stany depresyjne. Powód pozostaje w leczeniu neurologicznym. J. D. wymaga opieki osób drugich, którą sprawuje nad nim jego bratanek.

Sąd Okręgowy odwołał się do poprzednio obowiązującego art. 442 § 1 k.c. art.2 ustawy nowelizującej z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny(Dz.U.2007.80.538) oraz na art. 442¹ k.c., i wskazał, że na tej ostatnie podstawie początek biegu przedawnienia tych roszczeń rozpoczyna się od dnia, w którym pracownik (lub inna osoba) dowiedział się o uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji powód dowiedział się o szkodzie w dacie śmierci brata tj. w dniu (...) roku. Natomiast o osobie zobowiązanej do jej naprawienia dowiedział się w dacie stwierdzenia choroby zawodowej zmarłego brata, co nastąpiło 11 kwietnia 2007 roku. W tej dacie bowiem (...) Inspektor Sanitarny w T. wydał decyzję, w której stwierdził chorobę zawodową zmarłego brata powoda. Decyzja została doręczona powodowi i odebrana przez niego osobiście w dniu 17 kwietnia 2007 roku. Zatem najpóźniej w dacie odebrania ww. decyzji powód dowiedział się o tym, że śmierć brata była następstwem choroby zawodowej – raka płuca pochodzenia zawodowego, wymienioną w poz. 17/1 wykazu chorób zawodowych określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2002 roku w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach. Z dniem 3 sierpnia 2012 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. z 2012 r. poz. 890 wskazano w nim w załączniku, że do procesów technologicznych, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym zaliczono m. in prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną - frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy.) - a w takich warunkach niewątpliwie pracował brat powoda

Sąd zwrócił też uwagę, że w wyroku z dnia 27 lipca 2016r. w sprawie V CSK 680/15 Sąd Najwyższy stwierdził, że początek określonego w art. 442§ 1 k.c. trzyletniego przedawnienia należy łączyć z faktyczną wiedzą poszkodowanego o osobie obowiązanej do naprawienia szkody, czyli z uzyskaniem takich informacji, które - oceniając obiektywnie - pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi. Muszą one być informacje na tyle dokładne, by umożliwiały poszkodowanemu wystąpienie na drogę sądową i wypełnienie obowiązku wynikającego z art. 187 § 1 k.p.c.

Powód dowiedział się, że to strona pozwana jest osobą obowiązaną do naprawienia szkody z tytułu śmierci jego brata z decyzji (...) Inspektora Sanitarnego w T. z dnia 11 kwietnia 2007 roku. W tej bowiem decyzji stwierdzono, że choroba zawodowa brata powoda, na którą zmarł, była spowodowana narażeniem na chlorek winylu. Z treści tej decyzji wynika również, że zmarły W. D. świadczył pracę w pozwanej spółce w okresie od 08 listopada 1968 roku do 28 lipca 1973 roku jako aparatowy procesów kondensacji i polimeryzacji. Z uzasadnienia tej decyzji wprost wynika, że w okresie zatrudnienia u pozwanego zmarły brat powoda pozostawał w narażeniu na chlorek winylu w stężeniach przekraczających obowiązujący normatyw higieniczny.

W związku z powyższym Sąd stwierdził, że z dniem wydania ww. decyzji, tj. z dniem 11 kwietnia 2007 roku rozpoczął bieg 3-letni termin przedawnienia roszczeń powoda związanych ze śmiercią brata. Tym samym roszczenie przedawniło się z dniem 11 kwietnia 2010 roku. Tymczasem pozew w niniejszej sprawie powód wniósł w dniu 27 czerwca 2019 roku, a zatem po upływie terminu przedawnienia. Skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia powoduje, że osoba zobowiązana do zaspokojenia roszczenia, może się od tego uchylić (art. 117§1 k.c.), co skutkuje oddaleniem powództwa.

Sąd nadto zwrócił uwagę, że niezależnie od powyższego dochodzone roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę (art. 442 § 1 (obecnie art. 442⁽¹⁾ § 1) zdanie drugie k.c.), bez względu na to, kiedy szkoda powstała lub się ujawniła. Także i z tej przyczyny roszczenie powoda jest przedawnione. Jak już zostało wskazane, z zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób jednoznaczny wynika, że powód już w listopadzie 2006 roku posiadał podejrzenia co do występowania choroby zawodowej u zmarłego brata W. D.. Wtedy bowiem, na co wskazuje analiza akt sprawy, powód, jako pełnomocnik swojej matki K. D. wystąpił do (...) Inspektora Sanitarnego w J. z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie podejrzenia występowania u zmarłego brata powoda choroby zawodowej. Ponadto, co jest również niewątpliwe na gruncie przedmiotowej sprawy, powód już w kwietniu 2007 rok znał treść decyzji wydanej przez (...) Inspektora Sanitarnego w T. w przedmiocie stwierdzenia u W. D. choroby zawodowej w postaci nowotworu złośliwego, powstałego w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi – rak płuca pochodzenia zawodowego. Treść decyzji była jasna, a powód decyzję tą odebrał osobiście w dniu 17 kwietnia 2007 roku, co wynika z złączonego do akt sprawy potwierdzenia odbioru, zatem przy przyjęciu 10 – letniego terminu przedawnienia, roszczenie powoda uległo przedawnieniu z dniem 11 kwietnia 2017 roku.

Sąd Okręgowy podkreślił, że nie ma podstaw do uznania zarzutu przedawnienia za sprzeczny z zasadami współzycia społecznego na podstawie art. 5 k.c. Ustalony przez Sąd stan faktyczny wskazuje w sposób jednoznaczny, iż nie można przypisać zachowaniu strony pozwanej odpowiedzialności przyczynienia się do przedawnienia się roszczenia powoda.. Ponadto zdaniem Sądu przepis ten ma charakter wyjątkowy i może być zastosowany tylko po wykazaniu wyjątkowych okoliczności. Nie zachodzą żadne wyjątkowe i szczególne uwarunkowania, wskazujące na nadużycie przez pozwaną prawa. Opóźnienie wystąpienia przez powoda z powództwem jest nadmierne. Sąd Okręgowy podkreślił, że powód już w kwietniu 2007 roku posiadał wiedzę na temat powstania choroby zawodowej u swojego brata. Co więcej, z uzasadnienia tej decyzji z dnia 11 kwietnia 2007 roku, a wydanej przez (...) Inspektora Sanitarnego w T. wynikało, że powód w listopadzie 2006 roku zgłosił do (...) Inspektora Sanitarnego w J. podejrzenie choroby zawodowej u zmarłego brata. Powód winien zatem, znając już w 2007 roku treść decyzji wydanej przez (...) Inspektora Sanitarnego w T., stwierdzającej występowanie u zmarłego brata choroby zawodowej oraz mając pełną świadomość tego, iż do powstania choroby zawodowej przyczyniła się podejmowana przez zmarłego brata praca zarobkowa u strony pozwanej, dołożyć

należytej staranności w dbałości o własne interesy i podjąć w tym terminie czynności zmierzające bezpośrednio do dochodzenia roszczenia odszkodowawczego od strony pozwanej, czemu jednak niewątpliwie J. D. nie sprostał. Zauważyć przy tym należy, że wniosek powoda o wypłatę odszkodowania przez pozwanego został złożony dopiero w 2018 roku mimo, że treść decyzji (...)Inspektora Sanitarnego w T. stwierdzającej pośmiertnie u W. D. chorobę zawodową w postaci raka płuca pochodzenia zawodowego znane było powodowi co najmniej od kwietnia 2007 roku. Zdaniem Sądu nic nie stało na przeszkodzie, aby powód w odpowiednim terminie wniósł pozew do sądu powszechnego i w ten sposób przerwał bieg terminu przedawnienia. Tymczasem zamiast podjąć stosowne działania procesowe, powód zachowywał się biernie.

W ocenie Sądu, w toku procesu nie zostało wykazane przez powoda, aby jakiegokolwiek okoliczności stały na przeszkodzie, żeby w latach 2007-2017 złożył pozew co do spornego roszczenia. Nic też zatem nie usprawiedliwiało faktu, że powództwo wytoczył dopiero w 2019 roku.

Powód, nie inicjując wcześniej procesu o zapłatę dochodzonego obecnie odszkodowania, sam swym zaniechaniem doprowadził do przedawnienia jego roszczenia.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił powództwo J. D.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie III wyroku, na podstawie art. 102 k.p.c.,

Apelację od tego wyroku wniósł powód zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na wynik sprawy a to:

- art. 233§1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na zaniechaniu przez Sąd I instancji wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego poprzez uznanie, że nie zachodzą żadne wyjątkowe i szczególne uwarunkowania, które nakazywałyby uznać podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia za sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, mogące uzasadniać odstępstwo od regulacji zawartej w art. 117§ 2 kc, jak również, że opóźnienie wystąpienia przez powoda z powództwem jest nadmierne, w sytuacji kiedy zgromadzony w sprawie materiał dowodzi, że po stronie powoda zachodzą wyjątkowe okoliczności, które usprawiedliwiają nawet tak znaczne opóźnienie w dochodzeniu roszczenia przez powoda,

- art. 278 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosków o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, podczas gdy dowody te były istotne pod kątem zasadności roszczeń powoda,

- art. 327¹§ 1 k.p.c. poprzez nie wskazanie w uzasadnieniu wyroku motywów rozstrzygnięcia poza lakonicznym stwierdzeniem, że po stronie powoda nie było żadnych przeszkód do dochodzenia roszczenia odszkodowawczego we właściwym czasie, podczas gdy powód powoływał się na szereg okoliczności usprawiedliwiających opóźnienie ze skierowaniem sprawy do sądu, a które to okoliczności nie zostały rozważone przez Sąd w uzasadnieniu, co w konsekwencji uniemożliwia ocenę prawidłowości przedmiotowego rozstrzygnięcia,

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 5 k.c. w zw.z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c. oraz w zw. z art. 446 § 3 k.c. poprzez ich niezastosowanie i bezzasadne przyjęcie, że podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia nie stanowi nadużycia prawa w rozumieniu art. 5 k.c. w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy, podczas gdy, Sąd może wyjątkowo nie uwzględnić zarzutu przedawnienia, jeżeli jego odniesienie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, zaś w niniejszej sprawie mamy do czynienia ze szczególną sytuacją życiową powoda, która uzasadnia zastosowanie art. 5 k.c. nawet przy tak znacznym opóźnieniu z wystąpieniem przez powoda z powództwem.

Powód wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z następujących dokumentów:

Informacji dla lekarza kierującego z dnia 05.12.2019r., opinii sądowopsychologicznej (uzupełniającej) z dnia 08.02.2010r., opinii Sądowo-psychiatrycznej z 28.05.2009r. informacji do lekarza kierującego z dnia 11.7.2018r.

wyników badań powoda (RTG), wyroku z dnia 28 grudnia 2019r. i pism wskazujących na trudną sytuację finansową i życiową powoda.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego,

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności jednak należy wskazać, że twierdzenia pozwu wskazują, że powód dochodzi roszczeń z tytułu śmierci osoby bliskiej, której źródło ma wynikać z braku zapewnienia przez pozwaną bratu powoda tj W. D. bezpiecznych warunków pracy. Samo zdarzenie nawet przy przyjęciu ciągłości czynu nie mogło wykraczać poza okres pracy W. D. w Zakładach (...) w M., a ten zakończył się w 1973r. (k132). Nawet więc przy przyjęciu ciągłego stanu zaniedbań w zakresie warunków pracy dziesięcioletni termin przedawnienia o jakim mowa w art. 442§1 i 2 k.c. tj. tempore facti, upłynął jeszcze przed wejściem w życie art. 442¹§k.c. (tj przed dniem 10 sierpnia 2007r.) i to nawet gdyby uznać, że czyn stanowił przestępstwo. W tym przypadku roszczenie musiało więc zostać uznane za przedawnione jeszcze na gruncie poprzednio obowiązujących przepisów.

W sytuacji, gdy powód powoływał się na naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej, co miało nastąpić w wyniku śmierci osoby najbliższej na skutek deliktu popełnionego przed 3 sierpnia 2008 r., świadomość tego uszczerbku powód uzyskał w chwili, kiedy dowiedział się o śmierci brata tj (...) Roszczenie jest przedawnione w rozumieniu art. 2 ustawy nowelizującej, jeżeli do dnia 10 sierpnia 2007 r. nie tylko upłynął termin 10-ciu lat określony w art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., ale również przed tą datą ujawniła się szkoda (roszczenie stało się wymagalne), gdyż wówczas mają zastosowanie przepisy dotychczasowe, a nie art. 442¹ k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2014 r. V CSK 322/13 LEX nr 1491263). W tym zaś wypadku o naruszeniu dóbr powód dowiedział się przed nowelizacją.

Niewątpliwie jednak także i przy zastosowaniu art. 442¹§1-3 k.c. upłynął termin przedawnienia tak tempore facti (i to nawet dwudziestoletni związany ze zbrodnią lub występkiem) jak i tempore sciente . Słusznie na to to zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji. Już treść pisma z dnia 30 listopada 2006r. (k 145) wskazywała na wiedzę powoda o osobie sprawcy, skoro już wówczas powód składał wniosek, który opierał się na tezie że choroba jego brata stanowiła chorobę zawodową –powstała w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy uznanych za rakotwórcze, a na te czynniki jego brat był narażony w trakcie zatrudnienia w Zakładach (...) w T.. Potwierdzeniem tej tezy było wydanie decyzji z dnia 11 kwietnia 2007r. Jeżeli powód łączy odpowiedzialność pozwanej z faktem przejęcia zobowiązań pozwanej w wyniku przekształcenia Zakładów (...) w T. w spółkę akcyjną to niewątpliwie z decyzji powód jako poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia na wskazanej w pozwie podstawie z art.448 k.c. w zw. z art. 23 i art. 24 k.c. Przy zastosowaniu przepisów wprowadzonych po nowelizacji świadomość więc uzasadniająca przypisanie odpowiedzialności pozwanej powód musiał uzyskać najpóźniej z chwilą doręczenia mu decyzji z dnia 11 kwietnia 2007r. tj w dniu 17 kwietnia 2010r. W takim zaś wypadku trzyletni termin przedawnienia określony w art. 442¹§3 k.c. musiałby upłynąć z dniem 17 kwietnia 2010r. (zmiana brzmienia art. 442¹§1 k.c. wynikająca z art.33 ustawy dnia 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji nie miałyby tu istotnego znaczenia). Zdaniem jednak Sądu Apelacyjnego przedawnienie nastąpiło jeszcze na gruncie poprzednio obowiązujących przepisów.

Nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. Apelacja nie wskazuje żadnych istotnych okoliczności uzasadniających uznanie , że pozwana powołując się na skutki przedawnienia nadużywa prawa. Trudna sytuacja majątkowa i liczne schorzenia same w sobie nie mogą uzasadniać zarzutu naruszenia art. 5 k.c. , jeżeli sytuacja życiowa powoda nie ma żadnego związku z przekroczeniem terminu przedawnienia. Zauważyć należy, że z samych twierdzeń apelacji wynika, że powód co najmniej od 2003r. ma problemy zdrowotne. Nie przeszkadzało mu to jednak reprezentować matki jak również też we własnym imieniu występować w postępowaniu o stwierdzenie u W. D.

choroby zawodowej. Powód był też stroną postępowania o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy, w której podejmował także czynności procesowe (...). Podejmował ona także starania o uzyskanie renty z FUS. Okoliczności więc powoływane w apelacji nie mogą usprawiedliwiać tak drastycznego przekroczenia terminu. Dowody więc mające potwierdzać trudną sytuację życiową powoda i jego liczne schorzenia, w tym stany depresyjne, nie mają więc istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Opinia biegłego jest więc bezprzedmiotowa i przepisy art. 278 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. nie mogły zostać naruszone.

Tak długi czas od zdarzenia, które nastąpiło przed kilkudziesięcioma laty i to jeszcze na skutek działań (zaniechań) przedsiębiorstwa państwowego a nie samej pozwanej stanowi, w świetle także potrzeby zagwarantowania stabilizacji ukształtowanych już ("zamkniętych") sytuacji, dodatkowy argument przeciwko zastosowaniu art. 5 k.c. W sytuacji więc znacznego upływu terminu przedawnienia i braku podstaw do przyjęcia, że pozwana przyczyniła się do upływu terminu przedawnienia, zarzut naruszenia art. 5 k.c. nie był zasadny.

Nie było więc w takim przypadku potrzeby badania czy materialnoprawa podstawa dochodzenia roszczenia rzeczywiście zachodzi tj badania czy doszło do deliktu, którego adekwatnym następstwem jest naruszenie dóbr osobistych powoda, tj czy zachodzą podstawy do zastosowania art. 448 k.c. i art. 446§3 k.c. oraz czy pozwana jako spółka powstała w wyniku przekształceń własnościowych p.p. przejęła zobowiązanie do naprawienia szkody wywołanej deliktem. Zarzut naruszenia art. 117§2 k.p.c. okazał się więc niezasadny, co skutkowało oddaleniem apelacji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. art. 15 z.zs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.), w zw. z art. 6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2021.1090).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. Obok sytuacji życiowej powoda uwzględniono, że powód mógł mieć podstawy do kierowania roszczeń skoro decyzje wskazywały, że śmierć brata nastąpiła na skutek choroby zawodowej, której źródłem było zatrudnienie w warunkach szkodliwych. W aspekcie zaś przedwczesnego zerwania więzi rodzinnej pozostającego w związku z takimi warunkami pracy brata i w aspekcie domniemania bezprawności przy naruszeniu dóbr osobistych, powód mógł wiązać odpowiedzialność z pozwaną spółką, tym bardziej że w decyzji i pismach wskazywano spółkę jako odpowiedzialną do rekompensaty uszczerbku wynikającego z choroby zawodowej.

Pełnomocnikowi z urzędu przyznano koszty zastępstwa przy zastosowaniu §2, §4, §8 pkt 6 i §16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j.). oraz przy uwzględnieniu, że konstytucyjne zasady równości i ochrony praw majątkowych nie pozwalały na przyznanie pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia w wysokości niższej niż byłoby przyznane stronie reprezentowanej przez pełnomocnika z wyboru.

SSA Sławomir Jamróg